

Владислав ВЛАСЮК, засновник компанії, партнер, адвокат ePravo

Віталій ВЛАСЮК, керуючий партнер, адвокат ePravo

— Чи можливі випадки, коли робота GR-фахівця в юридичній компанії може бути сприйнята як незаконне лобювання інтересів та/або корупційний зв'язок з окремими держслужбовцями (посадовими особами)? Якщо так, то як цьому протидіяти?

Владислав Власюк: Межа між GR і «незаконним лобюванням» у побутовому сенсі надзвичайно тонка. Зауважу на епітеті «побутовому» і пояснюю його: у нас ніяким чином не врегульована GR-діяльність, а отже, приватним особам можна все, що не заборонено. Тобто GR як такий не може бути незаконним, бо закону не існує! Звичайно, якщо тільки мова не йде про корупцію. Відповідно, є дві основи для нормального сприйняття: перше — це, власне, ніякої корупції, і друге — це власна репутація. Власна репутація будується роками, важливими її складовими є безумовна етичність і win-win рішення.

Віталій Власюк: Питання про сприйняття практики GR є лише окремим випадком сприйняття компанії як такої. Адже твердження про «компанію, яка рідше» аналогічно може працювати і в кримінальному праві, і в антимонопольному — все залежить від самої компанії (дотримуватися комплаєнсу та вміло працювати з репутацією бренду). Окремим і важливим аспектом є вхід в компанію колишніх чиновників чи, навпаки, їх вихід на державну службу. На наш погляд, єдиний можливий підхід для компанії — це максимальне дистанціювання від відповідної категорії справ.

— Активна робота у сфері GR припускає появу стійкого репутаційного кліше «фірма влади». У яких випадках це призводить до поліпшення і, навпаки, погіршення репутації компанії на ринку?

Владислав Власюк: Мем «фірма влади» не здається мені чимось негативним, допоки не з'являється конотація «корупція у владі-юрфірма». Насправді таких прикладів не так уже й багато. Натомість, коли колеги по ринку знають, що певна ЮФ завжди залучається до тих чи інших владних проєктів, надає експертизу, допомагає з нормотворчістю, це, навпаки, ознака класу.

Віталій Власюк: «Фірма влади» — дійсно досить унікальне явище. Його першопричиною є ніщо інше, як кадровий голод. Навіть приймаючи тезу, що лояльність і власні люди — це потреба, однак держслужба є особливою і потребує відповідного професіоналізму.

— Наявність GR-фахівця у юридичній компанії — це: а) ознака преміальності юрфірми, б) можливість публічного піару, в) додаткова лояльність з боку державного регулятора, г) унікальний інструмент для досягнення глобальних цілей клієнта. Який варіант вам більше імпонує і чому?

Владислав Власюк: GR-фахівець — це безумовна перевага для юрфірми з двох причин: 1) дозволяє задовольняти попит ринку на супровід у взаємодії бізнесу з владою та 2) створює пропозицію для бізнесу! Це як із першим айфоном чи іншими продуктами Apple: користувачі не розуміли, що саме цей продукт їм потрібен, допоки їм його не запропонували. Над цим і працюємо — задовольняти інтереси клієнтів у одних випадках і переконувати у потребі в GR у інших. Унікально, насправді, як іноді не такі вже й великі зусилля можуть, наприклад, створити нішу на ринку, що оцінюється на порядок більше, чи навпаки, запобігти значним втратам.

Юрій СУЩЕНКО, юрист EQUITY

Перш за все, слід зазначити, що GR-менеджмент (англ. government relations) визначають як вибудовування та налагодження взаємовідносин з державними органами влади.

Це поняття для України досить нове, однак його суть і зміст добре відомі. Незважаючи на відсутність нормативного визначення, робота GR-фахівця та лобювання існують і знаходять свої прояви у багатьох сферах бізнесу. Не є виключенням і юридичний бізнес в Україні.

На мою думку, методи і способи роботи GR-фахівця в Україні без прямої вказівки на такого певною мірою відображаються в Законі «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності». Так, згідно приписів ст. 1 вказаного закону, державна регуляторна політика у сфері господарської діяльності — напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності, що здійснюється в межах, у порядку та у спосіб, що встановлені Конституцією та законами України.

У вказаному Законі описані принципи та засади державної регуляторної політики, згідно яких юридичні особи, суб'єкти господарювання та фізичні особи мають ряд можливостей для впливу на державну регуляторну політику з метою досягнення позитивних результатів як для фізичних і юридичних осіб, так і для держави.

Однак діяльність GR-фахівця в юридичній компанії має завжди залишатись у межах правового поля, адже можливі випадки, коли така робота може бути сприйнята як незаконне лобювання інтересів та/або корупційний зв'язок з окремими держслужбовцями (посадовими особами).

Зокрема, слід зазначити, що GR-фахівець у своїй роботі не має вдаватись до пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди відповідному державному діячу, вимагати чи провокувати з боку уповноважених осіб здійснення будь-яких діянь, які можуть містити склад кримінальних або адміністративних правопорушень. Так, протиправна «взаємодія» GR-фахівця юридичної компанії може містити ознаки та кваліфікуватись (зокрема, але не виключно) як

втручання у діяльність державного діяча (ст. 344 України), самоправство (ст. 356 КК України), пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК України), зловживання впливом (ст. 369-2 КК України).

Для уникнення кваліфікації дій GR-фахівця юридичної компанії як незаконних цілі, ініціативи та завдання такого співробітника мають реалізуватись виключно способами та методами, передбаченими і не забороненими законом.

Слід відзначити, що активна робота у сфері GR припускає появу стійкого репутаційного кліше «Фірма влади». Подібний «штамп» не є однозначним і може вживатись як у позитивному, так і в негативному контексті. Негативного забарвлення робота GR юридичної компанії може набути, якщо подібна «взаємодія» мала наслідком прийняття відповідними органами або посадовими особами сумнівних рішень та актів, які прямо або опосередковано шкодять інтересам одних осіб та одночасно надають переваги і преференції інтересам інших осіб, компаній, які пов'язані або інтереси яких представляє визначена юридична компанія, GR-фахівець якої був помічений у активній взаємодії з вказаними посадовими особами і органами влади.

Позитивного забарвлення робота GR-фахівця юридичної компанії набуває, коли в процесі було реалізовано прозорі ініціативи із захисту та забезпечення інтересів особи-клієнта, наприклад, у сфері інвестиційної діяльності. Тобто коли зусиллями юридичної компанії та її GR-фахівця у кооперації з державою досягнуто комплексного позитивного ефекту, який дозволив як відстояти інтереси клієнта, так і досягти позитивного ефекту для держави і суспільства в цілому.

Підсумовуючи, можна зазначити, що наявність GR-фахівця в команді юридичної компанії на українському ринку, з огляду на специфічність роботи і методів останнього, може сприйматись по-різному. Дехто відзначає це як ознаку преміальності юрфірми, інші розглядають як можливість публічного піару або додаткову лояльність з боку державного регулятора.

На мою думку, робота юридичної компанії у сфері GR являє собою унікальний інструмент для досягнення глобальних цілей клієнта, адже у тандемі з комплексним юридичним супроводом дозволяє забезпечити найширший та найефективніший захист інтересів клієнта.